PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2023/739

ze dne 4. dubna 2023,

kterým se stanoví mimořádná podpora pro odvětví obilovin a olejnatých semen v Bulharsku, Polsku a Rumunsku

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a zejména na čl. 221 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Ruská invaze na Ukrajinu dne 24. února 2022 ovlivňuje lodní dopravu v ukrajinských černomořských přístavech, do nichž se soustřeďovalo přibližně 90 % ukrajinského vývozu obilovin a olejnatých semen. Aby nebylo ohroženo celosvětové potravinové zabezpečení a aby se podpořili ukrajinští zemědělci, byly naléhavě zapotřebí náhradní logistické trasy a Unie přijala konkrétní opatření k usnadnění vývozu zemědělských produktů z Ukrajiny, jak je uvedeno ve sdělení Komise nazvaném „Akční plán pro trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou, které mají usnadnit ukrajinský vývoz zemědělských produktů a dvoustranný obchod s EU („trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou“)“ ([2]).

(2) Změny logistických tras se promítly do vyšších nákladů na dopravu ukrajinských obilovin a olejnatých semen na jejich tradiční trhy. To vedlo k přesunu vývozu na trh Unie.

(3) Zvýšený dovoz obilovin a olejnatých semen z Ukrajiny do členských států Unie v blízkosti Ukrajiny, kde byly vytvořeny hlavní koridory „tras solidarity mezi EU a Ukrajinou“, ovlivňuje místní zemědělce. V některých regionech Unie vzniká kvůli dodatečnému dovozu nadměrná nabídka, klesají místní ceny a logistické řetězce jsou zahlcené.

(4) Vzhledem k situaci v oblasti domácích dodávek a logistickým problémům v členských státech, které se nacházejí v blízkosti ukrajinských hranic, se za nejvíce postižené považují zemědělci v Bulharsku, Polsku a Rumunsku, zejména ti, kteří jsou nejblíže hranici nebo tranzitnímu uzlu. Pokles místních cen obilovin a olejnatých semen ovlivňuje hospodářskou životaschopnost těchto zemědělců a může ovlivnit jejich rozhodování, pokud jde o výsadbu. Tato situace pravděpodobně způsobí rychlé zhoršení produkce v dotčených oblastech, jakož i obtíže při provádění „tras solidarity mezi EU a Ukrajinou“. Uvedená situace představuje konkrétní problém ve smyslu článku 221 nařízení (EU) č. 1308/2013. Tento konkrétní problém v omezeném počtu regionů v některých členských státech Unie nelze řešit opatřeními podle článku 219 či 220 uvedeného nařízení, neboť není specificky spojen se stávajícím narušením trhu nebo s konkrétní hrozbou takového narušení a ani není spojen s opatřeními, jejichž cílem je zabránit šíření chorob zvířat, či ztrátou důvěry spotřebitelů v důsledku ohrožení zdraví veřejnosti, zvířat nebo rostlin. Kromě toho, aby se zabránilo rychlému zhoršení produkce obilovin a olejnatých semen, vyžaduje situace naléhavý zásah, jako je přijetí mimořádných opatření podle článku 221 uvedeného nařízení.

(5) Je proto vhodné poskytnout po nezbytně nutnou dobu Bulharsku, Polsku a Rumunsku finanční grant na podporu zemědělců postižených zvýšeným dovozem obilovin a olejnatých semen z Ukrajiny. Částka, kterou má každý z těchto členských států k dispozici, by měla být stanovena s ohledem na potenciální ztrátu hodnoty produkce vybraných plodin a na zemědělce v postižených regionech.

([1]) Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

([2]) COM(2022) 217 final. (Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou, které mají usnadnit ukrajinský vývoz zemědělských produktů a dvoustranný obchod s EU.

(6) Bulharsko, Polsko a Rumunsko by měly podporu rozdělit co nejúčinnějším způsobem na základě objektivních a nediskriminačních kritérií, která zohledňují rozsah obtíží, jimž čelí zemědělci pěstující obiloviny a olejnatá semena v postižených oblastech, a která zároveň zajišťují, že tito zemědělci budou konečnými příjemci podpory, a zabraňují jakémukoliv narušení trhu a hospodářské soutěže.

(7) Částka přidělená Bulharsku, Polsku a Rumunsku by kompenzovala pouze část skutečné ztráty, kterou zemědělci v postižených regionech utrpěli, proto by mělo být těmto členským státům umožněno poskytnout těmto producentům dodatečnou vnitrostátní podporu za podmínek a ve lhůtě stanovené tímto nařízením.

(8) Bulharsko, Polsko a Rumunsko by měli mít možnost sloučit podporu s dalšími podporami financovanými z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, aby ji mohli flexibilně rozdělovat tak, jak je to za daných okolností třeba k vyřešení obtíží zemědělců.

(9) Jelikož se pomoc Unie stanoví v eurech, je pro účely jednotného a souběžného provedení nezbytné stanovit datum pro přepočet částky přidělené členským státům, které nepřijaly euro, jak je tomu v případě Bulharska, Polska a Rumunska, na jejich národní měnu. Vzhledem k tomu, že toto nařízení nestanoví lhůtu pro podání žádostí o podporu, je vhodné pro účely čl. 30 odst. 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 ([3]) považovat datum vstupu tohoto nařízení v platnost za rozhodnou skutečnost pro směnný kurz, pokud jde o částky stanovené v tomto nařízení.

(10) Z rozpočtových důvodů by Unie měla financovat výdaje vzniklé Bulharsku, Polsku a Rumunsku pouze tehdy, pokud jsou tyto výdaje uskutečněny do určitého data způsobilosti.

(11) Podpora na toto mimořádné opatření by měla být vyplacena do 30. září 2023. Protože po 30. září 2023 se nemají uskutečnit žádné platby, čl. 5 odst. 2 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 by se neměl uplatňovat.

(12) Aby mohla Unie sledovat účinnost tohoto mimořádného opatření, měly by Bulharsko, Polsko a Rumunsko sdělovat Komisi podrobné informace o jeho provádění.

(13) Aby bylo zajištěno, že zemědělci obdrží podporu co nejdříve, mělo by být Bulharsku, Polsku a Rumunsku umožněno provést toto nařízení neprodleně. Toto nařízení by tudíž mělo vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

(14) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. Bulharsku, Polsku a Rumunsku je k dispozici podpora Unie v celkové výši 56 300 000 EUR na poskytnutí mimořádné podpory zemědělcům, kteří produkují obiloviny a olejnatá semena uvedená v příloze, za podmínek stanovených v tomto nařízení.

2. Bulharsko, Polsko a Rumunsko použijí částky uvedené v článku 2 na opatření, jejichž cílem je kompenzovat zemědělcům hospodářské ztráty způsobené zvýšeným dovozem obilovin a olejnatých semen z Ukrajiny v postižených regionech.

([3]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 ze dne 7. prosince 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 o pravidla týkající se platebních agentur a dalších subjektů, finančního řízení, schválení účetní závěrky, jistot a použití eura (Úř. věst. L 20, 31.1.2022, s. 95).

3. Opatření se přijímají na základě objektivních a nediskriminačních kritérií, která zohledňují hospodářské ztráty vzniklé dotčeným zemědělcům a zajišťují, aby výsledné platby nevedly k narušení trhu nebo hospodářské soutěže.

4. Výdaje Bulharska, Polska a Rumunska v souvislosti s platbami za opatření uvedená v odstavci 2 jsou způsobilé pro podporu Unie pouze v případě, že tyto platby budou provedeny do 30. září 2023.

5. Pro účely čl. 30 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 je rozhodnou skutečností pro směnný kurz ve vztahu k částkám uvedeným v čl. 2 odst. 1 datum vstupu tohoto nařízení v platnost.

6. Opatření podle tohoto nařízení lze kumulovat s dalšími podporami financovanými z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Článek 2

1. Výdaje Unie v souladu s článkem 1 nepřesáhnou celkovou částku:

a) 16 750 000 EUR v případě Bulharska,

b) 29 500 000 EUR v případě Polska,

c) 10 050 000 EUR v případě Rumunska.

2. Bulharsko, Polsko a Rumunsko mohou na opatření přijatá podle článku 1 poskytnout dodatečnou podporu až do maximální výše 100 % příslušné částky uvedené v odstavci 1 tohoto článku, a to na základě objektivních a nediskriminačních kritérií a za předpokladu, že výsledné platby nezpůsobí narušení trhu nebo hospodářské soutěže.

3. Bulharsko, Polsko a Rumunsko vyplatí dodatečnou podporu uvedenou v odstavci 2 do 30. září 2023.

Článek 3

1. Neprodleně a nejpozději do 30. června 2023 oznámí Bulharsko, Polsko a Rumunsko Komisi:

a) popis opatření, která mají být přijata;

b) kritéria použitá ke stanovení metod udělování podpory a zdůvodnění rozdělení podpory mezi zemědělce;

c) zamýšlený dopad opatření s cílem kompenzovat zemědělcům hospodářské ztráty způsobené dovozem obilovin a olejnatých semen z Ukrajiny;

d) opatření přijatá s cílem ověřit, zda bylo zamýšleného účinku dosaženo;

e) opatření přijatá s cílem zamezit narušení hospodářské soutěže;

f) prognózu úhrad výdajů Unie rozdělených podle měsíců do 30. září 2023;

g) výši dodatečné podpory udělené podle čl. 2 odst. 2.

2. Nejpozději dne 15. května 2024 oznámí Bulharsko, Polsko a Rumunsko Komisi celkové částky vyplacené za jednotlivá opatření, případně roztříděné podle podpory Unie a dodatečné vnitrostátní podpory, počet a druh příjemců a hodnocení účinnosti opatření.

Článek 4

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 4. dubna 2023.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN

PŘÍLOHA

Seznam produktů uvedených v čl. 1 odst. 1

Kód KN	Popis
1001	Pšenice a sourež
1002	Žito
1003	Ječmen
1004	Oves
1005	Kukuřice
1008 60	Tritikale
–	Směsi produktů kódů KN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005 a 1008 60
1205	Semena řepky nebo řepky olejky, též drcená
1206	Slunečnicová semena, též drcená